

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTORI: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU.

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOAMNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU

FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

SUMAR:

Obligația împrumutatului de a restitui lucrul împrumutat, etc., de d-l D. Alexandresco.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.— *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea III*: Ministerul de finanțe cu Păscălica Ștefănescu și alții.

Curtea de apel din Galați, secțiunea I: Fabrica de zahăr dela Mă-rășești cu cu firma Reinhold din Hanovra,

Tribunalul județului Romanși: Filip Marin Ilie cu Petra N. P. Părvu.

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ.— *O' observație* de d-l Siliu Rădulescu.

Obligația împrumutatului de a restitui lucrul împrumutat, când împrumutul are de obiect lucruri fungibile altele decât bani.

Prima și cea mai de căpetenie obligație a debitorului este aceea de a restitui ceea ce a împrumutat. *Redde quod debes*, aceasta este mai mult un principiu de morală decât de drept. Și cu toate acestea, prea puțini sunt aceia cari își cunosc și execută obligațiile lor. Se vede că este mai ușor de luat decât de dat înapoi. Debitori răi de plată se găsesc și se vor găsi în totdeauna, în toate țările și în toate timpurile. Loysel i-a înfierat, în Institutulele sale cutumiere, prin următoarele versuri originale:

Garde toi de préter,
Car à l'emprunter
Cousin germain;
Et à rendre, fils de putain;
Et à prêter, ami;
Et au rendre, ennemi!

Tot aceeași idee o exprimă și Molière în următoarele versuri:

Les dettes aujourd'hui, quelque soin qu'on emploie,
Sont comme les enfants que l'on conçoit en joie
Et dont avecque peine on fait accouchement.
L'argent dans notre bourse entre agréablement;
Mais le terme venu que nous devons le rendre,
C'est lors que les douleurs commencent à nous prendre¹⁾.

Orcum ar fi, debitorul trebuie să restituie, în materie de comodat, însuș lucrul împrumutat (art. 1560), iar în materie de *mutuum*, lucruri de aceeași specie, calitate și cantitate și la termenul stipulat (art. 2576, 1584).

Dacă debitorul s'ar obliga a restitui lucruri de altă specie decât aceea primită de dânsul, contractul n'ar mai fi un împrumut, ci un schimb sau un alt contract.

Debitorul trebuie să restituie atât cât a primit, căci dacă el s'ar obliga a restitui mai puțin, contractul ar fi în același timp un împrumut și o donație.

În fine, împrumutatul trebuie să restituie lucruri de aceeași calitate și în aceeași cantitate. Debitorul, care nu restituie lucrurile împrumutate sau valoarea lor, la termenul stipulat, datorește dobândă din ziua cererii în judecată (art. 1088).

Plata trebuie să se facă la termenul stipulat de părți, sau defipt de judecători (art. 1581—1583).

Debitorul poate să plătească înainte de termen, dacă termenul este stipulat în favoarea lui, nu însă și atunci când el este stipulat în interesul împrumutătorului.

După părerea generală, în împrumutul cu dobândă, mai ales în materie comercială, termenul

1) Molière, L'Etourdi, acte 1-er, scène 6.

este presupus stipulat atât în interesul împrumutătorului cât și în acel al împrumutatului²⁾.

Judecătorii fondului apreciază în mod suveran dacă termenul a fost stipulat numai în interesul creditorului, sau și în acel al debitorului³⁾.

Plata se poate face și înainte de termen, când împrumutatul este falit sau insolubil. Astfel, s'a decis, cu drept cuvânt, că o societate poate să plătească obligațiile sale înainte de termen, când cade în faliment, sau lichidează; când încetează, etc⁴⁾.

Împrumutătorul plătit înainte de termen, poate însă să aibă drept la daune, afară de cazul când plata anticipată ar fi fost permisă printr'o anume lege⁵⁾, sau prin convenția părților, convenție care este validă și licită⁶⁾.

Restituirea lucrului împrumutat trebuie să se facă la locul convenit între părți.

În caz când convenția părților este mută asupra acestui punct, chestiunea este controversată. Iată sistemul care ni se pare cel mai juridic.

Dacă împrumutul este cu titlu gratuit, restituirea se va face la locul unde s'a făcut împrumutul (argument din art. 1585).

Dacă împrumutul este cu titlu oneros (cu dobândă), restituirea se va face la domiciliul debitorului, adică al împrumutatului, conform art. 1104. (Vezi și art. 59 C. com.⁷⁾).

Afară de restituirea lucrurilor împrumutate în aceeaș specie, cantitate și calitate, împrumutatul trebuie, în lipsa unei convenții contrare, să sufere cheltuelile contractului⁸⁾.

2) Cpr. Baudry et Wahl, *Prét*, 776 (ed. 3-a); Guillouard, *Idem*, 93; Colmet de Santerre, V, 110 bis; T. Huc, XI, 180; Laurent, XVII, 180; Tribun. federal elvețian, Sirey, 91. 4. 1 și D. P. 92. 2. 169 (cu nota lui Planiol in sens contrar).— *Contrà*: C. Toulouse, Sirey, 98. 2. 78; Demolombe, XXV, 629, etc. Vezi și tom. VI al Coment. noastre, p. 120. Vezi asupra acestei controverse, Dalloz, *Nouveau C. civil annoté*, III, art. 1187, No. 13 urm.

3) Cas. fr. D. P. 96. 1. 484; Sirey, 97. 1. 481; Baudry et Wahl, *op. cit.*, 781; T. Huc, VII, 286, etc.

4) Cpr. Cas. fr. D. P. 87. 1. 33 și 97; Baudry et Wahl, *op. cit.*, 760, 772, 785, etc.

5) Baudry et Wahl, *op. cit.*, 786; Consil. de Stat din Franța, D, P. 95. 3. 89.

6) Baudry et Wahl, *op. cit.*, 787.

7) Cpr. Baudry et Wahl, *Prét*, 789; Guillouard, *Idem*, 94; Troplong, *Idem*, I, 275 urm.; P. Pont, *Idem*, 215; Colmet de Santerre, VIII, 109 bis; Dalloz, *Nouveau C. civil annoté*, IV, art. 1902, No. 53, 54. Vezi tom. VI al Coment. noastre, pg. 519.

8) Baudry et Wahl, *op. cit.*, 800; Guillouard, *Idem*, 87; Trib. Ancey, *Pand. Périod.*, 89. 2. 51 (cu nota lui Ch. Falcimaigne).

După art. 1585, împrumutatul nu are facultatea de a restitui în natură lucrurile împrumutate, sau valoarea lor, el nefiind admis a restitui valoarea decât în caz de imposibilitate de a face restituirea în natură.

Se naște însă întrebarea: când se poate zice că există imposibilitate de a face restituirea în natură (*in re*)? Art. 1585 se referă mai întâiu la o imposibilitate *absolută*, când, de exemplu, lucruri de natura acelor împrumutate nu mai există. Apoi, acest text se referă, de asemenea, și la o imposibilitate *relativă*; însă, în asemenea caz, împrumutatul trebuie să se găsească în fața unor dificultăți atât de grave, încât ele n'au putut să intre în intenția părților, în momentul contractării împrumutului. Numai în asemenea caz, împrumutatul va putea să restituiască *valoarea* lucrurilor împrumutate⁹⁾.

Dacă convenția părților nu determină timpul și locul restituirei, pentru cazul când împrumutatul ar fi în imposibilitate de a face restituirea, valoarea ce el va plăti va fi aceea din timpul și locul unde s'a făcut împrumutul (art. 1585 § 2).

De exemplu, un librar împrumută dela un confrate al său 10 exemplare din volumul al III-lea al Comentariilor mele de drept civil, cu condiție de a-i restitui 10 exemplare din aceeaș ediție peste șase luni. Se întâmplă însă că, în momentul când restituirea trebuie să aibă loc, acest volum este complet epuizat, așa că restituirea nu se mai poate face în natură.

Pentru acest caz, art. 1585 § 2 dispune că se va restitui valoarea ce lucrul împrumutat avea în momentul și în locul unde s'a contractat, iar nu valoarea ce are actualmente lucrul împrumutat.

Unii critică ca puțin echitabilă această dispozi-

9) Vezi Dalloz, *Nouv. C. civil annoté*, IV, art. 1903, No. 5 urm. Chestiunea de a se ști dacă împrumutatul ar putea oferi valoarea lucrurilor ce urmează a fi restituite, atunci când el ar avea posibilitatea de a face restituirea în natură, și n'ar voi s'o facă, este controversată. Vezi Dalloz, *op. și loco supra cit.*, No. 11 urm. În orice caz, se decide însă de unii, că împrumutatul ar putea fi condamnat, după cererea împrumutătorului, a restitui lucrurile promise, pe care acesta din urmă ar putea să i-le procure el însuș, pe socoteala împrumutatului. Cpr. Baudry et Wahl, *op. cit. și loco cit.*; Guillouard, *Idem*, 95; P. Pont, *Idem*, 199; Troplong, *Idem*, I, 284 urm.; Colmet de Santerre, VIII, 110 bis; Laurent, XXVI, 506. *Contrà*: Aubry et Rau, IV, § 395, p. 600, nota 4 (ed. a 4-a); T. Huc, XI 175; Durant, XVII, 588, p. 658, etc.

ție, pentru că, în specie, împrumutătorul este lipsit de mărirea valorii lucrului împrumutat, survenită în urma contractării împrumutului¹⁰⁾; iar alții o aprobă, din contra, și cu drept cuvânt, pentru că împrumutatul nu este întru nimic responsabil de mărirea fortuită a valorii lucrului împrumutat¹¹⁾.

Aceasta lasă însă a se presupune că părțile erau de bună credință în momentul contractării împrumutului, căci dacă, în ipoteza de mai sus, librarul, care s'a împrumutat cu cărțile mele, știu că, în momentul împrumutului, ediția din volumele împrumutate eră aproape epuizată, împrejurare pe care împrumutătorul n'o cunoștea, de sigur că regula de mai sus nu va mai fi aplicabilă, întrucât știut este că fraudă și dolul fac în totdeauna excepție.

Art. 1586, care se aplică atât la împrumuturile de bani cât și la alte lucruri fungibile (*lex non distinguit*), de exemplu: la împrumutul de produse¹²⁾, nu este decât o aplicare a dreptului comun, adică a art. 1088. În adevăr, acest text dispune că dacă debitorul nu restituie, la termenul stipulat, lucrurile împrumutate sau valoarea lor, el trebuie să plătească dobânda (bine înțeles legală), din ziua cererii în judecată, iar nu din ziua unei somații extrajudiciare, după cum dispune noul text francez, modificat printr'o lege recentă din 7 Aprilie 1900.

Dobânda va curge de drept, fără nici o cerere în judecată, numai în caz când părțile ar fi stabilit aceasta prin convenția lor.

Pentru ca, într'un împrumut cu termen, să fie nevoie de o cerere în judecată spre a face să curgă dobânda moratorie, se cere însă ca părțile să fi păstrat tăcerea în privința dobânzilor, adică să nu fi stipulat nici o dobândă convențională, căci dacă debitorul s'a obligat a restitui suma împrumutată într'un anume termen, și a plăti dobânda convențională până la acea epocă, acea dobândă continuă a curge, la caz de neplată la timp, și după expirarea termenului stipulat, fără ca să fie nevoie de o cerere în judecată, și aceasta chiar dacă el n'a zis că va plăti dobânda și în urma expirării terme-

nului, sau până la deplina achitare; de oarece, în lipsa unei anume stipulațiuni, nu se poate admite că un împrumut pentru care părțile au stipulat dobândă, să se transforme, după expirarea termenului, într'un împrumut gratuit¹³⁾. Este adevărat că Curtea din Iași a decis altă dată contrariul¹⁴⁾, însă această decizie a fost, cu drept cuvânt, casată¹⁵⁾.

Am văzut că după art. 1576 și 1584, împrumutul este obligat a restitui lucruri de aceeaș specie, calitate și cantitate. Astfel, dacă te-am împrumutat cu 10 saci grâu arnăut, îmi vei restitui 10 saci grâu de aceeaș calitate și greutate, puțin importă dacă valoarea acestui grâu va fi mai mare sau mai mică decât aceea din timpul împrumutului (art. 1579 § 2)¹⁶⁾, știut fiind că valoarea produselor scade sau se mărește, după împrejurări. Legea nu ține deci nici o socoteală de valoarea produselor împrumutate, pentru că intenția părților a fost de a le înlocui prin lucruri identice, iar nu prin valoarea lor¹⁷⁾.

Aceeaș soluție este aplicabilă în caz când împrumutul are de obiect vergi sau drugi metalici (*des lingots*) de aur, argint sau alt metal (art. 1579 § 1 și 2).

Cât pentru datoriile de bani, ele sunt cărmuite de alte principii (art. 1578 și 1579 § 3). Această materie va face însă obiectul unui alt studiu.

D. ALEXANDRESCO

13) Vezi în acest sens numeroasele autorități citate în tom. VI al Coment. noastre, p. 401, nota 1, la cari trebuie să adăogăm și alte decizii posteroare. Cpr. Cas. rom. Bult. 1897, p. 650 și Bult. 1903, p. 1058. Vezi și Dalloz. *Nouv. C. civil aunoté*, IV, art. 1905, No. 29 urm.; Cas. fr. D. P. 98, 1. 462; Chavegrin, nota în Sirey, 91, 1, 18 § 2. Vezi însă Baudry et Wahl, *Prét*, 904. Instanțele de fond apreciază în mod suveran dacă dobânzile sunt stipulate și pentru timpul care urmează a curge după expirarea termenului de plată, până la achitare. Cas. rom. Bult. 1897, p. 650.

14) *Dreptul* din 1888, No. 23.

15) Vezi Bult. Cas. 1888, p. 545, și alte decizii citate în tom. VI al Coment. noastre, *loco supra cit.*

16) Dacă se vor împrumuta alte lucruri *cheltuitoare* (decât bani), zice art. 1330 din codul Calimach (art. 992 din codul austriac zice *verbrauchbare Gegenstände*), cu tocmală ca să se întoarcă alte lucruri tot de acelaș soi, bunătate, și de aceeaș cătîme, atuncea nu se ia în băgare de samă nici suirea, nici scăderea prețului lor urmată în aceeaș vreme.

17) În caz însă când produsele au fost împrumutate, prețuindu-se, împrumutatul va restitui valoarea lor, pentru că, în asemenea caz, este vorba de un împrumut de bani. Arntz, IV, 1353, *in fine*.

10) Guillaouard, *Prét*, 97; Laurent, XXVI, 507.

11) Cpr. Baudry et Wahl, *op. cit.*, 793.

12) Cpr. Pand. fr. *Oblig*, I, 2196; Baudry et Wahl, *op. cit.*, 799, etc.

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA III

Audiența dela 23 Septembrie 1909

Președința d-lui G. P. Petrescu, președinte

Ministerul de finanțe cu Păscălica Ștefănescu și alții

DOTĂ. — TAXA CUVENITĂ STATULUI. — NAȘTEREA ACESTEI CREANȚE. — EXIGIBILITATE. — ART. 48 ALIN. 1 ȘI 7 DIN LEGEA TIMBRULUI DELA 1900 — ART. 48 ALIN. 1 ȘI 7, ART. 49, 103 DIN LEGEA TIMBRULUI DELA 1906.

Creanța Statului, în ce privește taxele cuvenite pentru actele dotale, ia naștere la data contractării căsătoriei, și numai exigibilitatea ei atârnă de momentul morții înzestrătorului.

Prin urmare, dota nu poate fi taxată decât după legea în vigoare în momentul confecționării actului dotal, iar nu după legea în vigoare la moartea înzestrătorului, căci altfel ar fi a nesocoti principiul neretroactivității legilor, și aceasta mai ales în materie de impozit.

No. 214. — Respins, după divergență, recursul făcut de Ministerul de finanțe în contra sentinței tribunalului Ilfov, secția III, No. 465 din 1908, dată în proces cu Păscălica Ștefănescu și alții.

S'au ascultat: d-l avocat Marinescu-George, în dezvoltarea motivelor de casare; d-l avocat Matei Iosefache, în combateri.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului de casare invocat:

«Greșită aplicațiune a art. 46 alin. 1 și 7 și a art. 47 din legea timbrului dela 1900, violarea art. 48 alin. 1 și 7 și a art. 79 din legea timbrului dela 1906 și exces de putere.

«Păscălica Ștefănescu și Ana Ionescu, au fost impuse la plata taxelor de succesiune pentru dotele constituite lor de către defunctul lor tată Hr. I. Nicolau. Decizia Ministerială care le făcea această impunere aplica legea timbrului dela 1906, care prevede niște taxe mai ridicate, căci sub această lege s'a deschis succesiunea înzestrătorului, deși înzestrarea avusese loc sub legea timbrului dela 1900, tribunalul de Ilfov secția III judecând în apel a reformat în parte hotărârea de impunere, pe motiv că dotele fiind mai mult niște donațiuni trebuia să li se aplice legea în vigoare când aceste donațiuni au avut loc, în specie legea dela 1900, iar nu legea în vigoare la deschiderea succesiunii constituitorului înzestrător.

«Tribunalul a făcut eroare, legea timbrului nu consideră zestre ca o donațiune, ci ca o parte din succesiunea părintelui pe care o ia copilul dotat, aceasta reese din dispozițiunea cuprinsă în legă care nu cere taxe decât la deschiderea succesiunii înzestrătorului precum și din întreg cuprinsul articolelor referitoare la chestiune. Urmează dar, că legea aplicabilă era legea sub imperiul căreia s'a deschis succesiunea, în cazul nostru legea timbrului dela 1906, iar nu legea domnitoare la epoca facerii actului dotal.

«Instanța de apel hotărând în contra acestor din urmă dispozițiuni, a aplicat greșit art. 46 alin 1 și 7 din legea timbrului dela 1900, a violat art. 48 alin. 1 și 7 și art. 49 din legea timbrului dela 1906, și cu exces de putere a redus taxele succesoriale».

Având în vedere că din sentința supusă recursului rezultă că, prin deciziunea Ministerului de finanțe No. 8201 din 1908, intimatele în recurs au fost impuse la plata taxelor de înregistrare, conform legei timbrului din 1906, pentru dotele constituite lor de către defunctul lor tată Hristache Nicolau;

Că numitele făcând apel, tribunalul l'a admis și a decis că taxele de înregistrare pentru sus menționatele dote urmează să fie plătite conform legei timbrului din anul 1900;

Având în vedere că tribunalul constată în fapt că intimatele în recurs au fost înzestrate sub imperiul legei timbrului din anul 1900;

Considerând că creanța Statului, în ceea ce privește taxele cuvenite pentru actele dotale, ia naștere la data contractării căsătoriei, și numai exigibilitatea ei atârnă de momentul morții înzestrătorului;

Considerând că prin art. 103 din legea timbrului dela 1906 se prevede că această lege nu are putere retroactivă, și că taxele prevăzute în ea se vor percepe numai dela actele ce vor lua naștere din ziua aplicării sale;

Că dar, dota, ori-cum ar fi calificată în drept, nu poate fi taxată decât după legea în vigoare în momentul confecționării actului dotal, iar nu după legea în vigoare la moartea înzestrătorului, căci altfel ar fi a se nesocoti principiul neretroactivității legilor, și aceasta mai ales în materie de impozit;

Că, așa fiind, motivul invocat de recurent este neîntemeiat.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN GALAȚI

SECȚIUNEA I

Audiența dela 30 Octombrie 1909

Președința d-lui D. G. Tăzlăuanu, prim-președinte

Fabrica de zahăr din Mărășești cu firma Reinhold din Hanovra

BREVETE DE INVENȚIUNE. — SECHESTRAREA OBIECTELOR CONTRAFĂCUTE. — HOTĂRÎRI PREPARATORII. — DACĂ SUNT SUPUSE APELULUI. — ART. 32 DIN LEGEA BREVETELOR. — ART. 323 PROC. CIVILĂ.

BREVETE DE INVENȚIUNE. — SECHESTRU ASIGURĂTOR. — ACȚIUNE PRINCIPALĂ. — ART. 31 LEGEA BREVETELOR. — ART. 610 ȘI URM. PR. CIVILĂ.

1° Deciziunile preparatorii prin care tribunalul, în virtutea art. 32 din legea brevetelor de invențiune, ordonă sechestrarea obiectelor bănuite ca contrafăcute, nefiind legate de hotărîrea asupra fondului, apelul contra lor este admisibil, fără a fi astfel supuse dispozițiunilor din procedura civilă, după cari hotărîrile preparatorii nu pot fi atacate cu apel decât odată cu fondul.

2° Sechestrul prevăzut de legea brevetelor de

invențiune având caracterul unui sechestrul asigurat, nu poate fi înființat decât după ce există mai întâiu o cerere principală, care în materia brevetelor de invențiune este chiar plângerea adresată la parchet, potrivit cu art. 31 din sus zisa lege.

No. 196. — S'au ascultat: din partea fabricii Mărășești, d-nii avocați Gr. Th. Trancu și Cr. Tomulescu; din partea inginerului Akerman, d-nii avocați Miciora și Gr. Trancu-Iași.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de procuratorul fabricii de zahăr dela Mărășești, contra sentinței tribunalului Putna secția I, No. 188 din 1909 prin care se ordonă sechestrarea petrelor refractare poroase importate de fabrica de zahăr dela firma Reinhold din Hanovra;

Având în vedere că reprezentantul firmei intimată mai înainte de orice apărare, opune că apelul este inadmisibil pe motiv că legea brevetelor de invențiune din 1906 nu acordă acest drept, iar procedura civilă prin art. 323 îl interzice în toate hotărârile preparatorii sau premergătoare, și de oarece înființarea acestui sechestrul este o deciziune preparatorie după cum însuși art. 32 din legea brevetelor o întitulează, urmează că nu este supusă apelului;

Având în vedere că în adevăr art. 32 din legea brevetelor de invențiune spune că tribunalul va putea printr'o deciziune preparatorie să ordone sechestrarea obiectelor bânuite ca contra-făcute, însă aceste deciziuni preparatorii nu trebuiesc luate în sensul hotărârilor premergătoare sau preparatorii din procedura civilă, de oarece ele judecându-se separat sunt cu totul independente, nu sunt legate de hotărârea asupra fondului, pe când cele din procedura civilă fac parte din însuși fondul afacerii pe care l' prepară și de aceia acestea nu se judecă separat și deci nici nu se pot apela separat; că acest înțeles a trebuit să dea legiuitorul acestor deciziuni preparatorii, rezultă și din împrejurarea că tot prin art. 32 spune că tribunalul va putea ordona executarea provizorie, dispozițiune care ar fi fost inutilă dacă ar fi înțeles ca ele să nu fie supuse apelului;

Având în vedere că dreptul de apel în general există, ori decât ori legea nu l' interzice fie printr'o dispozițiune categorică de lege, fie în mod virtual, în specie acest drept nu este interzis nici expres nici virtual de legea brevetelor de invențiune, din contră, după cum s'a arătat îl admite în mod implicit prin autorizarea tribunalului a putea acorda execuțiunea provizorie;

Având în vedere că nici nu s'ar putea înțelege pentru ce legiuitorul ar fi ridicat dreptul de apel într'o materie unde controlul celei de a doua instanțe ar fi atât de trebuitor, fiind vorba de o măsură atât de gravă care de multe ori ar putea compromite o întreagă industrie, sau cel puțin i-ar putea aduce mari pagube.

Că, așa fiind, apelul este admisibil și deci finele de neprimire urmează a fi respins.

In fond :

Având în vedere că reprezentantul fabricii de zahăr din Mărășești, cere reformarea sentinței tribunalului Putna secția I, No. 188 din 1909 prin care s'a admis sechestrarea petrelor poroase aduse din Hanovra, dela firma Reinhold, pe motiv că cererea de sechestrul trebuia făcută odată cu acea principală pentru stabilirea contrafacerei sau pentru daune; că în orice caz această măsură nu trebuia luată contra fabricii din Mărășești, care nici nu fabrică nici nu speculează asupra acelor petre poroase, ci numai le întrebuițează în fabricarea zahărului;

Având în vedere că mai înainte de orice discuțiune, trebuie stabilit ce fel de sechestrul este acel orânduit prin legea brevetelor de invențiune din 1906; căci se știe că sechestrul sunt de două feluri: de asigurare și de urmărire; sechestrul de asigurare este acel care se ordonă atunci când fiind discuțiune asupra proprietății sau folosinței unui lucru, se oprește înstrăinarea lui până la definitivă judecată (art. 1632 codul civil) precum și acelea care se ordonă pe averea debitorului ca să n'o înstrăineze până ce creditorul își va valorifica drepturile sale printr'o hotărâre definitivă (art. 613 procedura civilă, iar sechestrul de urmărire este acel care se ordonă asupra lucrărilor mobile ale debitorului care se urmăresc în executarea unui titlu definitiv (art. 411 urm. procedura civilă);

Având în vedere că în sechestrul asigurătoare cari se mai numesc și judiciare, legiuitorul subordonează aplicarea lor unei acțiuni principale, fie pentru stabilirea dreptului de proprietate sau posesiune asupra obiectului însuși, fie pentru lichidarea creanței ce creditorul pretinde că are asupra proprietarului obiectelor sechestrate;

Având în vedere că sechestrul din legea brevetelor de invențiune are caracterul unui sechestrul de asigurare, căci nu se urmărește obiectele sechestrate în baza unui titlu executoriu, ci numai se oprește întrebuițarea lor, până la judecata acțiunii de contrafacere sau de daune, ce brevetatul ar intentă în contra fabricantului sau contra aceluia unde se găsesc;

Având în vedere că sechestrul asigurător nu se poate înființa până ce mai întâi nu există o acțiune principală, fie asupra dreptului de proprietate sau posesiune a obiectului ce se sechestrul, fie asupra creanței ce se pretinde dela proprietarul obiectului, pentru motivul că acest sechestrul este numai o măsură provizorie de asigurare până la tranșarea definitivă a acțiunii principale;

Având în vedere că legea brevetelor de invențiune art. 31, spunând că titularul brevetului va putea să urmărească faptele de contrafacere adresând parchetului plângerea sa și de oarece după acest articol, vine imediat art. 32 care vorbește de sechestrul, apoi urmează neîn-

Opiniune

doios că legiuitorul a vroit să subordoneze acordarea sechestrului, plângerei la parchet, de alifel după cum este regula în toate sechestrile asigurătoare;

Având în vedere că această plângere la parchet, cerută de legea brevetelor, înlocuește acțiunea principală, pe care procedura civilă o cere în sechestrile asigurătoare, de oarece însuși legiuitorul o indică brevetatului prin art. 31; a cere să introducă o altă acțiune în daune este a trece peste cerințele legiuitorului, nu se poate zice că plângerea la parchet n'ar echivala cu o acțiune așa după cum cere procedura civilă căci scopul legiuitorului, cerând o acțiune principală, a fost ca sechestrul să aibă un termen și să nu se perpetueze, scop care se atinge prin plângerea de contrafacere la parchet, care poate fi urmată de deschiderea acțiunii publice unde brevetatul se poate constitui parte civilă; iar în caz când acțiunea publică nu s'ar deschide sau brevetatul nu s'ar constitui parte civilă, sechestrul ne mai având nici un temei, instanțele judecătorești îl vor ridică negreșit, iar cauțiunea, care în această materie este obligatorie (art. 32) va servi a acoperi daunele pricinuite prin aplicarea sechestrului;

Având în vedere că în specie din certificatul parchetului se constată că Akerman, reprezentantul firmei Reinhold din Hanovra, a făcut plângere de contrafacere la parchetul tribunalului Putna, unde se fac cercetări; că deși această plângere este făcută după cererea de sechestrul însă întrucât ea există în momentul ordonării acestui sechestrul de către tribunal, numai rămâne îndoială că condițiunea art. 31 este îndeplinită, căci nici legea nici rațiunea nu cer ca să fie concomitentă sau să precede cererea de sechestrul;

Că astfel fiind motivul de apel bazat pe lipsa acțiunii principale, este neîntemeiat;

Având în vedere că cellalt motiv de apel, că fabrica de zahăr din Mărășești nu fabrică nici nu speculează asupra pietrelor poroase sechestrate, ci numai le întrebuințează în fabricarea zahărului, fiind relativ la fondul afacerii, ar fi să se prejudece însuși acest fond dacă s'ar discută cu ocaziunea înființării sechestrului, care este o măsură cu totul provizorie. Că dar motivele de apel fiind neîntemeiate, bine s'a aplicat de către tribunal sechestrul asigurător asupra pietrelor poroase importate dela Reinhold;

Având în vedere însă că suma de una mie lei, cauțiunea cerută de către tribunal firmei reprezentată de Akerman, fiind prea mică în raport cu daunele ce se pot pricinui fabricii din Mărășești prin aplicarea acestui sechestrul, în caz când plângerea n'ar fi întemeiată, Curtea o majorează la suma de cinci mii lei.

Pentru aceste motive, redactate de d-l prim-președinte G. Tăzlăuanu, în majoritate, admite în parte apelul etc.

Semnați: D. G. Tăzlăuanu, D. Buzdugan, T. Istrate,
A. Bărsescu.

Subsemnatul sunt de părere a se admite apelul fabricii de zahăr din Mărășești contra sentinței tribunalului Putna, secția I, No. 188 din 1909.

În privința chestiunii de a se ști dacă, după art. 32 din legea brevetelor de invențiune, se poate sechestra obiectele hănuite ca contrafăcute, fără să fie nevoie de o acțiune pornită în regulă, fie pe cale corecțională, fie civilă, subsemnatul sunt de părere că un asemenea sechestrul nu se poate cere și înființa fără a nu fi pornită o acțiune în justiție.

Dacă în regulă generală este stabilit că nici un sechestrul asigurător nu se poate înființa fără a nu fi subordonat unei acțiuni principale, cu atât mai mult cuvânt această condițiune trebuie să fie îndeplinită în baza legii speciale a brevetelor de invențiune, unde un asemenea sechestrul nu are alt scop decât asigurarea obiectelor presupuse contrafăcute pentru a fi verificate.

Acest principiu nefiind contestat, nu se poate zice că singura plângere adresată parchetului de către brevetat, ar echivala cu o acțiune în justiție propriu zisă, căci a se admite o asemenea teorie, ar fi dintre cele mai vexatorii.

În adevăr, în teoria contrarie s'ar întâmpla ca asemenea sechestrul să se înființeze și să dureze un timp destul de îndelungat, numai în baza unei simple plângeri adresată procurorului, dar cărei reclamațiuni nu i s'a dat nici un curs, și fără de a se putea preciza timpul cât urmează să dureze această stare de lucruri, astfel cum e în cazul de față, unde plângerea nu numai că e făcută după cererea sechestrului, dar care nici până azi nu se dovedește că i s'ar fi dat vre-un curs. Prin urmare, când legiuitorul a subordonat sechestrul asigurător în materia brevetelor de invențiuni unei plângeri, intenția lui a fost ca această plângere să-și producă efectul prin intentarea unei acțiuni principale în justiție, fie pe cale corecțională, fie civilă.

Pentru aceste motive, sunt de părere a se admite apelul.

Semnat, N. Dumitrescu.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI ROMANAȚI

Audiența dela 26 Noembrie 1909

Președinta d-lui I. Hagiescu-Miriște, președinte

Filip Marin Ilie cu Petra N. P. Pârvu

PETIȚIUNE DE EREDITATE.— ORIGINA EI.— ACȚIUNE ÎN REVENDICARE.— ACȚIUNE ÎN PARTAJ.— CARACTERE DISTINCTIVE.— DIVIZIBILITATE ȘI INDIVIZIBILITATE.

1° Petițiunea de ereditate este acțiunea reală dată moștenitorilor contra acelor care pretind a avea dreptul la succesiune, deținând de fapt totalitatea sau o parte a succesiunii. În orice alt caz și ordecăteori nu se reclamă ceva în calitate de erede, sau

chiar în această calitate de la unul ce nu se pretinde moștenitor, acțiunea este în revendicare.

2° Petițiunea de ereditate rezultă nu numai din termenii în cari este concepută petiția de intentare a acțiunii, dar mai cu seamă și din contestația defendeurului asupra existenței indiviziunii sau a calității de succesor.

3° Acțiunea în petiție de ereditate este divizibilă și deci poate fi intentată numai contra moștenitorului care deține moștenirea, rămânând la partaj a se introduce toți moștenitorii, întrucât acțiunea de partaj având de obiect lichidarea drepturilor comune ale moștenitorilor, este indivizibilă.

Tribunalul,

Având în vedere divergența făcută asupra apelului lui Filip Marin Ilie, prin care cere a se respinge acțiunea intentată de Petra N. P. Pârveu de a i se recunoaște calitatea de fiică și dreptul de a succede la jumătatea averii tatălui său, același cu al apelantului, pe motiv că această cerere fiind o acțiune de partaj, este nulă, ca una ce nu a fost introdusă și contra reprezentantei unei alte surori a lor, Sfeta, moartă astăzi — părerea d-lui judecător Sculi — iar d-l judecător B. B. Varlam opinând a se respinge excepțiunea, întrucât ne găsim în fața unei petițiuni de ereditate, acțiune perfect divizibilă;

Considerând că, pentru a tranșa divergența, este necesar a stabili ceea ce doctrina înțelege prin petițiunea de ereditate, cari sunt caracterele ei și dacă, în speță, avem o asemenea acțiune de judecat;

Considerând că expresiunile «petițiune de ereditate» le găsim în art. 137 codul civil, tradus de noi în art. 122, care se ocupă de moștenirea ce se va cere în numele absentului, și nicăeri apoi în toată legislația franceză și a noastră;

Că, față de această lacună, numai consultarea tradițiunii ne poate îndruma, tradițiune care nu poate fi alta decât dreptul roman modificat prin cutume, deci autoritatea lui Pothier (*Traité du droit de propriété*), îmbrățișată de Laurent, Aubry et Rau, Planiol, etc.;

Că acest din urmă autor, în vol. III, No. 2045, definește petiția de ereditate: «acțiunea reală dată moștenitorilor contra acelora cari pretind a avea dreptul la succesiune, deținând de fapt totalitatea sau partea succesiunii»;

Că, în orice alt caz, ori când detentorul recunoaște calitatea de erede a reclamantului, însă susține că bunurile reclamate nu fac parte din averea defunctului sau când reclamantul, ca proprietar, cere de la debitor, tot ca proprietar, fără a invoca nici unul nici altul calitatea de erede, nu numai un obiect, dar chiar toate bunurile dintr-o moștenire, acțiunea este o revendicare, iar nu o petițiune de ereditate;

Că deși distinsul nostru juriconsult d-l Dimitrie Alexandrescu referindu-se la Digeste, ne arată în volumul III pag. 675 că petiția de ereditate poate fi introdusă contra ori căruia contestă și vatamă dreptul de moștenire, deținând averea cu titlul de moștenitor universal (*pro herede*) sau chiar fără nici un titlu, ca simplu posesor (*pro possessore*), totuși d-sa are grije a califica pe acest posesor drept moștenitor aparent, care după definiția lui Pothier este posesorul moștenirii ca moștenitor, fără însă vre-un drept;

Că tot d-l Alexandrescu pentru a confirma aceste principii arată la pagina 676 că petițiunea de ereditate nu poate fi introdusă contra aceluia care posedă cu titlu particular, în care caz moștenitorul trebuie să recurgă la o revendicare;

Considerând că dacă am făcut această deosebire între petițiunea de ereditate și acțiunea în revendicare este tocmai a nu lăsa să se zică că o moștenire nu se poate dobândi decât prin o acțiune în partaj și că orice altă cerere este o acțiune în revendicare;

Considerând că dacă în practica judecătorească a unor tribunale acțiunea în petițiune de ereditate se primește odată cu acțiunea în partaj, se datorește împrejurării că reclamantul crede că masa de împărțit precum și calitatea lui de erede nu se va contesta de către eredele deținător al moștenirii și în orice caz, dacă prin surprindere calitatea se contestă, se va judeca mai întâi această chestiune și apoi se procedează la partaj;

Că dacă dar o acțiune în partaj ar cuprinde în sine și o petițiune de ereditate, nu înseamnă de aci că și când reclamantul știind că i se va contesta calitatea de erede și face o petițiune de ereditate, aceasta implicit va cuprinde și o acțiune de împărțală;

Că adevărul celor susținute ni-l confirmă nu numai doctrina mai sus invocată, dar și jurisprudența Casației, hotărârea No. 236 din 1907 prin următoarele cuvinte:

«Considerând că dacă din termenii în care este concepută petițiunea de intentarea acțiunii, s'ar putea naște îndoială asupra naturii acțiunii dacă este o acțiune în împărțală sau o petițiune de ereditate, contestațiunea ridicată la instanța de fond asupra existenței indiviziunii și asupra calității de succesor, înălțură ori și ce îndoială, căci această contestație constituie o adevărată petițiune de ereditate»;

Că, în speță, nu numai din modul cum este redactată petițiunea de intentarea acțiunii, cerându-se a se recunoaște reclamantei calitatea de fiică a tatălui său și dreptul de a moșteni jumătate din averea lui deținută de frațele său, dar chiar și prin contestația acestuia atât la prima instanță cât și astăzi în apel, că reclamanta intimată nu ar fi fiica tatălui său, reese și mai lămurit calitatea de petițiune de ereditate a acestei acțiuni;

Că, odată bine stabilit aceasta, să vedem prin ce alt caracter petițiunea de ereditate se mai deosebește de acțiunea în partaj;

Considerând că divizibilitatea acțiunilor fiind de principiu, și cum prin petițiunea de ereditate se tinde a face să se recunoască existența și calitatea dreptului de proprietate reclamat de demandor cu titlu de moștenitor, și cum dreptul de coproprietate al fiecărui moștenitor afectează totalitatea și fiecare parte a lucrurilor cari compun masa ereditară, iar toate aceste lucruri fiind susceptibile de diviziune fie materială, fie intelectuală, rezultă că și dreptul care se naște din ele este și el divizibil, ca consecință dar, moștenitorii demandorului nu pot exercita fiecare acțiunea decât pentru partea lui virilă, și că moștenitorii defendorului nu sunt ținuți decât în aceeași proporție (In acest sens: *Pasicrisie belge* 1814, pag. 150; Dalloz, *periodique*, 71. 1. 95; Laurent, t. IX, No. 505; Baudry-Lacantinerie, t. I, No. 1154; Huc, t. V, No. 260; Cas. rom. 236 din 1906). Asemenea trebuie conchis cu mai multă rațiune că nu se poate impune demandorului obligația de a pune în cauză pe toți comoștenitorii (Pandectes fr., *Successions*, pag. 211, No. 1973).

Că, dacă dar prin opoziție la cererea de partagiu care fiind lichidarea drepturilor comune ale moștenitorilor, deci din această cauză indivizibilă, acțiunea în petițiune de ereditate este divizibilă, și excepțiunea ridicată de apelant urmează a o respinge ca nefondată.

Pentru aceste motive, respinge.

Semnați : I. Hagiescu-Miriște, B. B. Varlam.

JURISPRUDENȚA STRAINA

CURTEA DE CASAȚIE DIN BELGIA

— 26 Februarie 1909 —

MANDAT. — REVOCARE. — CLAUZA PRIN CARE SE OPREȘTE REVOCAREA. — VALIDITATE. — ART. 2004 C. FR. (1553 C. ROM.). — CLAUZA PENALĂ. — STIPULAREA EI PNTRU CAZUL CÂND MANDATUL VA FI REVOCAT. — DACĂ TRIBUNALELE SUNT ÎN DREPT, ÎN ASEMENEA CAZ, DE A MICȘORA DAUNELE STIPULATE DE PĂRȚI.

1° Cu toate că mandatul este prin natura sa revocabil, părțile pot să stipuleze irevocabilitatea lui, de exemplu, atunci când el face parte dintr'o convenție.

2° Părțile pot, de asemenea, să stipuleze o clauză penală pentru cazul când mandatul va fi revocat de către mandant.

3° Convenția prin care se stipulează daune-interese în folosul mandatarului, pentru cazul când mandatul ar fi revocat, este obligatorie, și tribunalele nu sunt în drept de a reduce daunele astfel stipulate.

(Din *la Flandre judiciaire*)

Observație. — Deși mandatul este, în principiu, revocabil, totuși este, în genere, permis de a se stipula irevocabilitatea lui. O asemenea clausă fiind, în adevăr, validă în toate contractele, nu vedem pentru ce ea n'ar fi admisă în materie de mandat. (Vezi în acest sens, Baudry et Wahl, *Mandat*, 818 și autoritățile citate; Guillouard,

Idem, 217; Cas. belg. D. P. 86. 2. 257; Sirey, 89. 4. 22. Vezi și Cas. fr. (motive), D. P. 86. 1. 310; Sirey, 87. 1. 478, etc. — *Contră*: T. Huc, XII, 117; Tribun. imper. german, *J. Clunet*, 1882, p. 346).

Se poate, de asemenea, subordona revocarea mandatului unor anume condiții, și decide că mandatul va fi irevocabil numai un timp oarecare. (Baudry et Wahl, *op. și loco cit.*, p. 437, ed. 3-a).

Chestiunea stipulării de mai înainte a daunelor ce se vor cuveni mandatarului, în caz de revocarea mandatului, nu suferă de asemenea nici o îndoială. Și aceste daune nu pot, după rigoarea principiilor, să fie micșorate de justiție, pentrucă aceasta ar însemna a violă convenția părților. (Vezi Baudry et Wahl, *op. cit.*, 816; Guillouard, *Idem*, 225). Jurisprudența admite, însă în mod arbitrar, reducerea atât a onorarului cât și a daunelor cuvenite mandatarului. Cpr. art. 21 § ultim din L. dela 12 Martie 1907 pentru organ. corpului de avocați. Vezi asupra tuturor acestor chestiuni, D. Alexandresco, tom. IX, p. 255, 324, 559, text și nota 2, etc.

S. R.

CURTEA DE CASAȚIE DIN FLORENȚA

— 4 Ianuarie 1909 —

COMOARĂ. — GĂȘITOR. — ÎNSUȘIREA ÎNTEGREI COMORI. — FURT. — ART. 308 CODUL PENAL (649 C. CIV. ROM.)

Acel care găsește o comoară într'un fond străin și și-o însușește în întregimea ei, comite, pentru partea ce nu i se cuvine, un furt.

(Din revista *La Legge*).

Observațiune. — Soluția de mai sus este astăzi constantă atât în doctrină cât și în jurisprudență. Vezi Garraud, *Tr. th. et pratique du droit pénal français*, V, 2093 (ed. 2-a); F. Hélie, V, 1924; Blanche, *Éludes pratiques sur le code pénal*, V, 466, p. 600 (ed. 2-a); Aubry et Bau, II, § 201, pag. 372, nota 47 (ed. 5-a); Laurent, VIII, 452; Demolombe, XIII, 49; Cas. fr. Sirey, 95. 1. 157. Vezi și Sirey, 87. 4. 12. Vezi și D. Alexandresco, tom. III, pg. 220, text și nota 1 (ed. 1-a), care citează în acest sens o circulară a Minist. dreptății din 1891 (Colecția Pastia, p. 1400), etc. — *Contră*: Rauter, *Tr. th. et pratique de droit criminel*, II, 507, pg. 111 (ed. din 1836); Salucci, *La Legge* din 1887, p. 393, etc.

S. R.

A apărut tomul IX (partea I-a) din **Explicațiunea teoretică și practică a Dreptului civil român,**

DE

DIMITRIE ALEXANDRESCO

Comentariul art. 1410—1490, 1902 din codul civil

Acest volum cuprinde studii amănunțite asupra legei proprietarilor, precum și asupra bezmanului, embaticului sau emfitezei.

Prețul 10 lei.

Partea a doua din acest volum, care va apare cât de curând, va cuprinde: **Societatea, Mandatul, Comodatul și Imprumul,** precum și tablele întregului volum.